

Ενημερωτικό σημείωμα

Αθήνα 05/02/2016

Θέμα: «Αιμοεπαγρύπνηση για τη λοίμωξη από τον ιό Zika»

Λαμβάνοντας υπόψη τα διεθνή επιδημιολογικά δεδομένα των τελευταίων ετών για τη λοίμωξη από τον ιό Zika και την εκρηκτική αύξηση των κρουσμάτων κατά την τελευταία διετία στη Βραζιλία, οι διεθνείς οργανισμοί για την υγεία συνιστούν τη λήψη μέτρων για τον περιορισμό της εξάπλωσης της επιδημίας στις προσβεβλημένες περιοχές καθώς και μέτρων πρόληψης της μετάδοσης της λοίμωξης στις μη προσβεβλημένες περιοχές.

Ο ιός Zika είναι Φλαβο-ιός και μεταδίδεται στον άνθρωπο με δήγμα μολυσμένων κουνουπιών του γένους *Aedes* κυρίως του διαβιβαστή *Ae Aegypti*.

Η μετάδοση του ιού Zika μπορεί να γίνει και με μετάγγιση μολυσμένων προϊόντων αίματος και με τις μεταμοσχεύσεις. Μέχρι σήμερα έχουν αναφερθεί στη Βραζιλία δύο κρούσματα της λοίμωξης με μετάγγιση αίματος.

Όσον αφορά στην ασφάλεια του αίματος το ECDC επισημαίνει, ότι ο κίνδυνος μετάδοσης του ιού Zika με το αίμα από ασυμπτωματικούς δότες, οι οποίοι αποτελούν περίπου το 80% των μολυνθέντων ατόμων, πρέπει να απασχολεί τις Υπηρεσίες Αιμοδοσίας όπως συμβαίνει και για τις λοιμώξεις από τον Ιό του Δυτικού Νείλου, του *Chikungunya* και του Δάγκειου πυρετού.

Με δεδομένο, ότι τόσο στη χώρα μας όσο και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες δεν έχουν καταγραφεί κρούσματα εγχώριας μετάδοσης Zika, οι Υπηρεσίες Αιμοδοσίας καλούνται να εφαρμόσουν μέτρα πρόληψης σχετικά με άτομα που έχουν ιστορικό πρόσφατου ταξιδιού στις επηρεαζόμενες χώρες ή περιοχές.

Το Συντονιστικό Κέντρο Αιμοεπαγρύπνησης (ΣΚΑΕ) του ΚΕΕΛΠΝΟ συνιστά:

- **Ενημέρωση των Υπηρεσιών Αιμοδοσίας** για τα κλινικά χαρακτηριστικά της λοίμωξης (πυρετός, κακουχία, κεφαλαλγία, μυαλγίες, αρθραλγίες, δερματικό εξάνθημα, ερυθρότητα οφθαλμών ή επιπεφυκίτιδα και σπάνια νευρολογικές διαταραχές του τύπου του συνδρόμου Guillain-Barré), καθώς και παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων της επιδημίας από τον ιό Zika μέσω της ιστοσελίδας του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. (www.keelpno.gr.)

Ο χρόνος επώασης της νόσου κυμαίνεται από 3 έως 12 ημέρες.

Η νόσος είναι συνήθως ήπια και διαρκεί 4-7 ημέρες.

Η μέγιστη διάρκεια της ιαιμίας δεν είναι γνωστή, εκτιμάται όμως ότι είναι λιγότερη από 28 ημέρες.

Σημειώνεται ότι, η κοινή γρίπη αλλά και ο Δάγκειος πυρετός και η λοίμωξη *Chikungunya* (www.keelpno.gr/Ενημέρωση επαγγελματιών υγείας 2013, 2014) μοιράζονται σε μεγάλο βαθμό την ίδια κλινική εικόνα με τη λοίμωξη Zika.

Ο χάρτης κατανομής του ιού Zika, θα πρέπει να διανεμηθεί σε συνεργασία του ΣΚΑΕ με το Γραφείο Ταξιδιωτικής Ιατρικής και το Τμήμα Επιδημιολογικής Επιτήρησης του ΚΕΕΛΠΝΟ.

- **Επαγρύπνηση για την επιλογή του αιμοδότη**
Συνιστάται παροδικός αποκλεισμός από αιμοδοσία απόμων που έχουν ταξιδέψει στις ενδημικές περιοχές για χρονικό διάστημα 28 ημερών μετά την επιστροφή τους από τις περιοχές αυτές.
Χώρες της ΕΕ όπως η Γαλλία, η Ιταλία και η Ισπανία, οι ΗΠΑ και άλλες χώρες εφαρμόζουν το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμού από αιμοδοσία.
Οι σχετικές οδηγίες δίνονται από το ΕΚΕΑ.

- **Μέτρα Αιμοεπαγρύπνησης**

Γνωστοποίηση πυρετού και άλλων συμπτωμάτων της λοίμωξης Zika 15 ημέρες μετά την αιμοδοσία

Οι Υπηρεσίες Αιμοδοσίας δίνουν οδηγίες προς τους αιμοδότες, εάν εμφανίσουν πυρετό ή κάποιο άλλο από τα κλινικά συμπτώματα λοίμωξης από τον ιό Zika εντός διαστήματος 15 ημερών από την αιμοδοσία, να ενημερώσουν την Υπηρεσία στην οποία αιμοδότησαν ανεξαρτήτως περιοχής. Ακολούθως, η Υπηρεσία προβαίνει στη δέσμευση των εμπρόθεσμων προϊόντων αίματος της εμπλεκόμενης μονάδας. Σε περίπτωση συμπτωμάτων τύπου Guillain–Barré συνιστάται περαιτέρω κλινικοεργαστηριακός έλεγχος σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες των αρμοδίων αρχών.

Εάν έχει γίνει ήδη μετάγγιση προϊόντων αίματος της εμπλεκόμενης δυνητικά μολυσματικής μονάδας εφαρμόζεται ο σχετικός αλγόριθμος ανιχνευσιμότητας και αναδρομικού ελέγχου του ΣΚΑΕ.

Επιτήρηση για την πιθανή μετάδοση του ιού Zika με μετάγγιση αίματος

Σε περίπτωση, που ένας ασθενής με ιστορικό πρόσφατης μετάγγισης προϊόντος αίματος εκδηλώσει συμπτώματα της λοίμωξης Zika και ειδικότερα με προσβολή από το ΚΝΣ, το κλινικό τμήμα ενημερώνει το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ για τη διενέργεια σχετικών κλινικοεργαστηριακών εξετάσεων και τυχόν ύπαρξη ιστορικού ταξιδιού σε ενδημικές ή επηρεαζόμενες περιοχές. Μετά από επιβεβαιωμένη διάγνωση της λοίμωξης Zika στον ασθενή ενημερώνεται η Υπηρεσία Αιμοδοσίας προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την ανίχνευση και δέσμευση των εμπρόθεσμων προϊόντων αίματος.

Εάν έχει γίνει μετάγγιση των λόγω προϊόντων εφαρμόζονται οι διαδικασίες ανιχνευσιμότητας και αναδρομικού ελέγχου για τους λήπτες σε συνεργασία με τον θεράποντα κλινικό ιατρό. Παράλληλα εξετάζονται σε εργαστήριο αναφοράς τα υπάρχοντα δείγματα αρχείου καθώς και νέα δείγματα ορού του/των εμπλεκόμενων αιμοδοτών.

Το ΣΚΑΕ ενημερώνει το ΕΚΕΑ και το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ., καθώς και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Υγείας για τα σχετικά αποτελέσματα αιμοεπαγρύπνησης.

Κωνσταντίνα Πολίτη

Αιματολόγος, Αμ. Επίκουρος Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών
Επιστημονική Σύμβουλος του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ
Υπεύθυνη του Συντονιστικού Κέντρου Αιμοεπαγρύπνησης (ΣΚΑΕ)